

EESTI KUNSTIAKADEEMIA

Vabade Kunstide teaduskond

Maali õppetool

Angela Maasalu

KONSTRUEERITUD/ UNISTUSED
Constructed/ Dreams

Magistritöö

Juhendaja: Kaido Ole MA

Tallinn 2015

Autorideklaratsioon

Käesolevaga kinnitan, et esitatud magistritöö on nii kirjalikult kui praktiliselt täielikult iseseisva töö tulemus ning pole varem kaitsmisele esitatud. Kasutatud allikad on korrektselt viidatud – seda eriti videos kasutatud klipid – millele ma autoriõigusi ei oma. Luban töö avaldada ka EKA repositooriumis.

Angela Maasalu

Sisukord

Autorideklaratsioon.....	2
Sissejuhatus.....	4
Meetodist.....	7
1. Müüte tarbimishiskonnast.....	8
1.1. Alused, Freud, USA.....	9
1.2 Muutustest.....	10
1.3 Tiqqun.....	12
2. Kirest ja armastusest ja noorest tüdrukust. Üksinduse anatoomia.....	15
2.1 Võrgutamiskunst.....	17
2.2 Perekond ja kindlus.....	18
2.3 Saavutamisest ja igavusest.....	19
3. Virtuaal(ideaal)maailmad.....	20
3.1 Sotsiaalmeedia.....	22
3.2 Elu.....	22
Kokkuvõte.....	24
Summary.....	25
Kasutatud allikad.....	27
Dokumentatsioon.....	29

Sissejuhatus

Käesolev magistritöö on iseseisev projekt, mis koosneb 11 väikesest maalist (dokumentatsioonis lisa), videost ning tekstilisest osast, mis püüab praktilist poolt kommenteerida ja avada teemat laiemalt. Kasutatud kirjandusena peamiselt ingliskeelsed allikad, mis on kohati toodud otsese tsitaadina ja jäätud sellest tulenevalt selguse mõttes – või tekstilisest iseärasusest (näiteks semioteksti “Preliminary materials For a Theory of Young-Girl” puhul) tõlkimata. Tervikuna on tegemist pigem kommenteeriva sotsiaalse essee kui akadeemilise uurimusega.

“The Young-Girl wants to be desired without love or loved without desire. There is no threat, in either case, to her +unhappiness.

The Young-Girl has love STORIES.

It is enough to recall what she classifies as “adventure” to get a good idea of just how much the Young-Girl fears the possible.”¹

Projekti aluseks on minu viimaste aastate isiklik elu, mille selgitamiseks ning jutustamiseks konstrueerin fiktsionaalselt lugu, mis on suures osas kogum küsimustest – kuidas needsamad lihtsad ja lapsikud unistused suurte narratiivide sees toimivad, inimeseks olemisest, ebakindlusest, põlvkondlikest probleemidest ja küsimusi ühiskonna väärtustest – vastusega millestki naiivsest nagu perekond ja armastus.² Peamiseks aineks jääb seejuures “Mina”, ent on selge, et kogu Mina ümber toimuv ja kogetav näiline maailm on summa ja süntees ühiskondlikest nähtustest.

“Kuidas on iga ühe individuaalne mure unikaalne kui iga murelik ja tõenäoliselt professionaalset abi vajav inimene võiks vanduda, et mitte keegi peale tema ei ole kunagi

1 Tiqqun, “Preliminary materials for a theory of the young-girl”, Semiotext(e) 2007. lk.29

2 Topelt küsimusega kuidas “perekond” ja “armastus” võivad kanda iroonia või kaheldava väärtuse pitsereid. (Siit edasi samaselt viidatud autori joonealused märkused)

kogenud/tundnud samasugust totaalset üksindust?” Seega lisaks isiklikule materjalile proovin sellega seoses puudutada järgnevaid teemasid: virtuaalmaailmad, sotsiaalmeedias loodavad autobiograafiad, isolatsioon versus sotsiaalsus. Inimsuhted digitaalajastul, võõrandumine, mineviku romantiseerimine, igatsus kindluse järele, armastus ja tarbimine.

Suur osa minu varasemast loomingust on välja kasvanud erinevatest inimsuhetest ning küsimustest mis on need väärtused ja impulsid, mis ajendavad mind kui kunstnikku? Millised on seosed ja sarnasused minu ja teiste vahel, kuivõrd on see põlvkondlikult erinev, milline on aja vaimne situatsioon?³ Enamasti on need ajendid olnud uitmõtte või emotsiooni põhised, banaalsed unistused ja peaaegu ette ennustatavad pettumused, sest oma Mina käitumismustrid on reeglina kõigile teada. Säärane isiklik teema on samas universaalne, millega loodan lubada vaatajale üldist subjektiivset kogemust⁴ kirjutamata ette erinevaid tõlgendamise viise. Visuaalne ja kirjalik toetavad ja täiendavad teineteist, ent on ka eraldi loetavad.

Magistritöö visuaalne projekt jutustab kaudselt lugu fiktsionaalsest perekonnast ja unistustest, mis maagilise realismi⁵ metoodikale sarnaselt võib kuid ei pruugi olla tõsi ning omab nii reaalselt leidmaterjali kui ka mängitud ja lavastatud olukordi. Visuaalse informatsiooni kildude tähendusetu kogum, mida ma aja jooksul erinevatest meedia kanalitest kogunud olen – film, fotomaterjal, video - millele mina tähenduse annan ja modifitseerin enda “looks”. Minu tavalise elu produktsioon – igavuse peletamiseks sotsiaalmeedias kulutatud aja salvestused (võõraste pere- ja pulmapildid, sünnipäevad, puhkusereisid), poodlemise soovid, igavesti ebaõnnestuvate suhete analüüs, hirm tuleviku ees, lapsed-EI/JA, turvatunne ja kuidas see kõik kuidagi muutuks või saavutatuks saaks? Küsimused sarnasusest teiste miljonite minusuguste indiviididega, kes õigupoolest samade probleemide käes vaevlevad. Vastandlikkus – kas eneseiroonia või tõeline unistus – kas see, mida ma samal ajal nii ootan ja loodan kui ka kardan, et õigupoolest osutub see sama vähe rahuldust pakkuvaks kui praegune võrdlemisi tagasihoidlik situatsioon? Uurimus

3 Karl Jaspers samanimeline teos “Aja vaimne situatsioon” Avatud Eesti raamat, Ilmamaa 1998

4 Tulenevalt ka visuaalse projekti võrdlemisi abstraktsest käsitlusest.

5 Maagiline realism - on põhiliselt maalikunsti ja kirjanduse vool, milles maagilisi elemente kujutatakse realistlikus kontekstis. Mõistet kasutati esmakordselt 1920.-1930. aastate kunstivoolu, uusasjalikkuse teoste kirjeldamiseks (Allikas Wikipedia) ent vt ka Jorge Luis Borges, Julio Cortázar ja ebalineaarne loo jutustus.

unistuste algusest ja lõpust, mis kunagi täide minna ei pruugi.

TASE jaoks valmiv projekt koosneb kokku seitsmest varieeruvalt ca 50-70 cm ja neljast väikesest ca A4 maalist, ebakonventsionaalselt alusraamideta, ning videost – milles on kasutatud internetist vabalt allalaaditavaid videoklippe, filmi katkendit, helikatkendeid – millele ma ei oma autoriõiguseid ja lavastatud stseeni laenatud lapsega nimega Summer M. (Dokumentatsioon lisades). Lingid viidatud kasutatud allikate ja kirjanduse nimekirjas.

Meetodist

Gorge Hartley arutleb raamatus “The Abyss of representation. Marxism and Postmodern sublime”⁶ viidates Fredric Jamesoni poliitilise alateadvuse teooriale, kuidas “kollektiivne teadvus” ja selle mehhanismid, mille läbi me loome justkui “lineaarsest ringist ruutu”, mis oma ideoloogilises ruumis tekitab oleku, kus justkui kõik meie teod ja väärtused omandavad näilise aegumatu ning loomuliku legitiimsuse – protsess kui “*wish-fulfillment*”⁷, mille Jameson modelleerib Sigmund Freudi Unenägude tõlgendamise kontseptsioonile – refereerides sellele kui figuratsioonile (*figuration*).

See aga ei ole midagi, mis toimuks üksiku indiviidi teadvuse tasandil ja loob seejärel erinevate kultuuritekstide läbi kollektiivset teadvust (või meelsust/ situatsiooni), vaid toimib just nimelt vastupidiselt. Lacan ja Althusser⁸ – “*alateadvus on väljaspool*”⁹ Seega on Jamesoni teooria kohaselt individuaalne teadvus konstrueeritud puhtalt ajaloole toetuvalt ja sotsiaalselt produtseeritud narratiividele.¹⁰

Seega ehkki minu magistritöö baseerub visuaalsel poolel suures osas mu enese isikule elule, on mulle selge, et teemad ja mured selle ümber pole kuidagi ainuomased mulle või näiteks veel teatavale protsendile (nais)isikutele vanuses *circa* 20-30. Sellest tulenevalt valisin meetodiks püüda põgusalt puudutada ajaloolist konteksti, erinevaid sotsiaalseid teooriaid ning tekste, mis on mind mõjutanud ning on antud kontekstis üldse mitte ebaolulised teema laiendused, vaid mõttelised indikaatorid kogu projektile ja moodustavad tausta struktuuri muidu võrdlemisi banaalsele teemapüstitusele.

6 Gorge Hartley “The Abyss of representation. Marxism and the postmodern sublime”, University press, Durham and London. lk.127-128

7 Gorge Hartley “The Abyss of representation. Marxism and the postmodern sublime”, University press, Durham and London. lk.127-128

8 Jacques Lacan, Louis Althusser

9 George Hartley viidatud Althusser, Lacan “The prison-house of ideology: critic as inmate” by Jerry Anne Flieger, *diacritics* 12,no.3(fall1992):50) lk.128

10 Gorge Hartley “The Abyss of representation. Marxism and the postmodern sublime”, University press, Durham and London. lk.129

1. Müüte tarbimisühiskonnast

“Miks sa pidevalt ilusaid asju tahad, mis tähtsust sellel on, et esimene nutitelefon mille sa ostad on Iphone6?”¹¹ Et rääkida inimeseks olemisest, unistustest, perekonnast ja turvatundest, tuleb lahata ka selle sotsiaalsed taustsüsteemi. Lisaks minu “perekonna unistusele” ja ideaalse partneri otsingutele, mis täidaks olemasolevat eimiskit, armastan ma peamiselt aega kulutada mõtlemiseks asjadest, mis oleksid mulle omased ja teeks mu elu ning mina sisukamaks, väärtuslikumaks, iseloomustaks seda, mille mu verbaalne suutmatuse ütlema jätab ja looks näilist sotsiaalset positsiooni (seeria “*My ultimate dreams*”)¹². Kui ma ei aseta seda teoreetilisse süsteemi, tundub see argine ja inimlik kihelus ostlemise järele, ning ei midagi seotut inimliku nõrkusega manipuleerivast kapitalistlik-liberalistlikust masinavärgist.

Loomeinimene on ajalooliselt sellest justkui väljaspool või kõrgemalseisev, ning minagi tunnen, et ihalus “ilusate asjade” ja majandusliku kindlustatuse järele on seotud tühist väärtustega – või otsesõnu valede väärtushinnangutega. *Aga kes on see mustades Nike või New Balance jooksujalatsites isik, kes tänaval oma kuuluvust ja meelsust indikeerib? Ma tunnen süüd kaubanduskeskuste luksusbutiikide poole piidlemisest ja sellest, et ostsin endale Fortnum and Masoni¹³ jute koti, et markeerida enda tegelikkuses mitte eksisteerivat keskklassi positsiooni.*

Hüpotees võiks ühelt poolt olla, et õigupoolest pole inimene kunagi varem teistmoodi toiminud ja need üksikud, kes on, või ka grupid – näiteks mungad, nunnad – lähevad eraldi kategooriasse ja kummardavad nemadki midagi. Teiselt poolt näib end uuema põlvkonna järjest kasvav nihilism, eimiski *nothing* ja absurdi usk ning tahtmatuse püüdagi aru saada, mis on toimiva

11 anonüümne*

12 Lisa 1-3 “Cartier bracelet”, “Jaguar car”, “Walk-in wardrobe”

13 **Fortnum & Mason** (colloquially often shortened to just “**Fortnum's**”) is a department store situated in central London, with an additional store at St Pancras railway station, Heathrow T5, Dubai and various stockists worldwide. Its headquarters is located at 181 Piccadilly, where it was established in 1707 by William Fortnum and Hugh Mason. It is privately owned by Wittington Investments Ltd.

korralduse vormi sisu (kui seda on?), sest ka see on lähenemas absurdile¹⁴, on esile tõstnud indiviidi tasandi, kus iga üks läbi enda tarbimise, püüete, uskumuste ja tõekspidamiste justkui ongi uus jumal ning indikeerib läbi enese tõde ja valet. Lõpuks on inimese välimus tugev signaal sellest, mida ta elus tarvilikuks ning tähtsaks peab.

Subkultuurid on tekkinud üksikisikute vajadusest ja igatusest erineda ja luua midagi uut – mis pikemas perspektiivis võimalikuks ei osutu. Sellele vastanduvalt on tekkinud liikumine *normcore*¹⁵, millel on nii vastandlik huumorimaiguline alatoon kui ka tõsine olemus – või siis, kas pole suurem osa, keda me võiks nimetada “tavalised inimesed” õigupoolest *normcore*’i alla klassifitseeritavad. Ja läheb sellel alla ka ilmselt minu igav tagasihoidlik kesklassi turvalise elu fantaasia. Põhinedes labasel operatsioonilisel produtseeritud ja imaginaarsel hüperreaalsusel, mille ühest märgisüsteemi saab vabalt paigutada teise¹⁶ ning küsimus selle väärtusest või tõelisusest jääb võrdlemisi hämaraks.

1.1. Alused, Freud¹⁷, USA

“Men (people) are rarely aware of the real reasons which motivate their actions.”
— Edward L. Bernays, *Propaganda*¹⁸

Varakapitalistlikust ühiskonnakorraldusest räägitakse esmakordselt viidates 14. sajandi Veneetsia linnriigi majanduse toimimisele.¹⁹ Konsumerismist räägib juba Thorstein Veblen (1899) oma kriitikas tõusva keskklassi vastu, mis algaval sajandivahetusel pead tõstis.²⁰ Avalike suhete, masside kontrolli, “karjainstinkti” ja indiviidi illusoorse vabaduse revolutsiooni tegi

14 <https://www.youtube.com/watch?v=wcy8uLjRHPM&sns=fb> // <http://www.bbc.co.uk/blogs/adamcurtis>

15 Riietus või ka elustiil, mis on võimalikult tavapärane ning keskmine ning ei väljenda püüdlusi millegi poole, mis pole parajasti kuidagi isikule primaarne või omane.

16 Jean Baudrillard “Simulations” *Semiotext(e)* 1983. lk.3-4

17 Sigmund Freud 1856-1939, Austria neuroloog ja psühhoanalüütik

18 Edward L. Bernays “Propaganda” Ig Publishing; New Ed edition (1 Sept. 2004)

19 http://en.wikipedia.org/wiki/Italian_city-states

20 <http://en.wikipedia.org/wiki/Consumerism>

selgelt aga Sigmund Freudi vennapoeg Edward L. Bernays, kes oma kuulsa psühhoanalüütikust sugulase ideed inimeste alateadvusest ühiskonna korraldamise mehhanismi ette rakendas.

Adam Curtis portreteerib protsessi oma 2002 aasta dokumentaalfilmide seerias “The Century of the self”²¹, kuidas absoluutsest esmatarbe kaupade vajadustest sai tarbimine, mis kujundab Sind ja Sinu perekonda, kuuluvust ning sotsiaalset positsiooni. Teooria põhines lihtsal meedia ja pressi manipulatsiooni võimel - reklaam, mis nagu avastas Bernays’i kuulus onu, omab ideaalselt mõju inimeste alateadvuse impusliivsel ja irratsionaalsel olemusel. Impulsiivsus ja irratsionaalsus laseb meie soovidel ja nõrkustel esile tõusta ning mõneti pole see ju ka totaalselt negatiivne. Ehkki võib lõputult teoretiseerida vastandlikke stsenaariumte üle, kuhu ühiskond praeguseks hetkeks jõudnud on, tundub see ju lõppkokkuvõttes *force majeure* – isegi kui säärane väide minu poolt kõlab minnalaskmise või nõutu nõrkusena.

1.2 Muutustest

*In the 50s, you were either mainstream or James Dean. This is no longer the case.*²²

Tehnoloogia peadpööritava kultuuri ja subkultuuride arenguga on seesugune algne mudel muidugi paljuski muutunud. Praegune indiviid ja ka moodne (või vähem moodne kuidas kellelegi) perekond omab näiliselt märksa rohkem väljendamaks enda identiteeti oma tarbimisvalikute ja soovide järgi – kujundades “mina” vastava meelsuse kohaselt, mis on vaat, et aluseks kõigele mis lihtlabasest tarbimisest kõrgemale jääb – nagu näiteks poliitiline maailmapilt.

“/.../ et Jumalat pole kunagi olnudki, ja ainult simulaakrum eksisteerib, või veel ja et Jumal ise

21 <http://www.imdb.com/title/tt0432232/> Adam Curtis “The Century of The Self” TV series 2002, Initial release 2005

22 https://i-d.vice.com/en_us/article/how-fashion-is-undergoing-a-subcultural-revival

on alati olnud ainult iseenda simulaakrum.”²³ Baudrillard postuleerib toetudes Thorstein Vebleni teosele “Theory of the Leisure class”²⁴, et tarbimisühiskonna asjade ostmine ning igasugune võimalik presenteerimine pole seotud mitte nende kasutus väärtusega “*use-value*” vaid märgilise väärtusega “*sign-value*”, ning totaalse kaubastumise maailmas ei suuda me enam võõrandumisest tulenevalt tunda või näha tõelisi väärtusi ning vajadusi.²⁵ *Cartier bracelet, Jaguar car, walk in wardrobe, house with a room large enough to have a swing in and nothing else cause it’s for swinging and FUN only.** Võõrandumine või hirmu tunne üsnagi hoomamatute ühiskonna tomimismehhanismide tekitab tühjuse, mida säärased puhta prestiiži või naudingu emotsiooni loovad asjad hõlpsasti täidavad. Ehkki suures osas tundub, et baastasandil otsib inimene ikkagi armastust ja äratundmist, ent küsimus kuidas seda ära tunda või saavutada näib järjest keerulisem.

Lisaks abstraktsetele perepiltidele ja unistuste abstraktsetele visuaalmotiividele, kaasneb minu magistritöö maali projektis ka kolmest väikeformaadilisest lõuendist koosnev seeria “Minu suurimad unistused/ My ultimate dreams”, mis nii ironiseerib mu isiklike tarbimisiha küsimusi, ent vastab osalt ka tõele – sest kas poleks turvalisem ja meeldivam tunda lühikest õnne luksusobjektidest kui jäädagi ootama, et sinu partner kellelt sa igavest õnne lootnud oled ütleks piisavalt tihti, et armastab sind ja igapäeva luitunud muredes rähklemine ei neelaks ka sinu kõige tühjemaid unistusi.²⁶ Või vastupidi? Mõeldes moodsa inimese objektiseeritusele – kuidas meist enestest on peaaegu, et saanud tarbitavad “asjad” *commodities* pole säärane paralleel liialt utoopiline. “Kas 68 000 Briti naela väärt käevõru, 2014 aasta must Jaguar ja hiiglaslik maja ongi õnn? - Jah, mis siis veel?”

23 Jean Baudrillard “Simulations” Semiotext(e) 1983. lk.8

24 Jean Baudrillard viidanud Thorstein Veblen “Theory of the Leisure class” artikkel(25) Dover Publications Inc.; New edition edition (1 Aug. 1994)

25 <http://plato.stanford.edu/entries/ baudrillard/>

26 Mis on omakorda loomulikult vastandlik ja puhas õhku paisatud hüpotees.

1.3 Tiqqun

Tiqqun oli 1999 aastast kuni 2001 aasta 11. septembri sündmusteni tegustunud Prantsuse filosoofilistele (semiotekstidele) keskendunud meedia väljaanne, mis tegeles “teiste kogukondade tingimuste taasloomisega”²⁷ Mõiste Tiqqun taga on heebrea keelest tulev *Tikkun Olam*, mis kabalistlikes ja messaanlikes traditsioonides tähendab sotsiaalset õiglust.

Tekst “Preliminary Materials For a Theory of the Young-Girl”, ei tõstata küsimusi ega paku lahendusi, päevikulaadne erinevate väide-selgitus ja tsitaatide jada jutustab meie aja inimese (inimeseks olemise) olemise viisi ja taju kriitilist, aga kohati ka iroonilis-humoorikat koondpilti. Ehkki termin viitaks justkui ainult tänapäeva noorele naisele, on õigupoolest tegemist siiski täieti sooneutraalse tekstiga, mis räägib sellest, kuidas me kõik oleme põhimõttelist muutunud fassaadiks, osaks kaupadest, väärtustest ja väärtusetusest, naisteajakirjadest, kehakompleksidest, illusoorsest meelsusest, armastusest ja tühjusest.

“The way to be Young-Girl is to be *nothing*.”²⁸

“The Young-Girl exist only in proportion to the desire that THEY have for her, and knows herself only by what THEY say she is.”

“Too cute!” “Too cool!”

Kui sa oled eimiski võid sa olla lõputult modifitseeritav.

“Ultimately, the Young-Girl’s ideal is *Domestic*”²⁹ Kalkuleeritud minapilt koos ideaalsete tulevikuplaanidega, kus üllatus oleks pigem negatiivne, ideaalse partneri otsingutel pakub toetust loogika ning juba olemasolev mahukas materjal naisteajakirjade ja muude erinevate

²⁷ <http://en.wikipedia.org/wiki/Tiqqun>

²⁸ Tiqqun, “Preliminary materials for a theory of the young-girl”, Semiotext(e) 2007. lk.34

²⁹ Tiqqun, “Preliminary materials for a theory of the young-girl”, Semiotext(e) 2007. lk.27

suhtenõu pakkuvate väljaannete produktsiooni. Perekond on kui tühi vorm, rohkem sõnaline kui füüsiline ja selle täitmine näib sama vormiline. Ehkki “Theory of the Young-Girl” tõstatab küsimusi perekonna ümber, tundub reaalne elu pigem järjest enam näitavat, et midagi ebatrendikamat kui laste saamine on raske ette kujutada. Peaaegu keegi edukast kaasaegsest noorest kellega sellel teemal rääkinud olen, ei näi säärast vangistavat väljavaadet elus olulise või kuidagigi positiivsena nägevat. Rääkimata lugematutest artiklitest kuidas juba mitu viimast aastakümnet – ja õigupoolest on see ju see, mis üldse ühest riigist areneneud riigi teinud on – on inimese peamiseks ja esmaseks eesmärgiks suuremas osas karjäär ja materiaalne kindlustatus.

Juveniilsus, mis siis on? Kuhugi jõudmine. Idee lakkamatust individuaalsest progressist saamaks paremaks ja tublimaks inimeseks. Kui mõneti võib väita, et säärane idee on petlik ja tekitab ühiskonnas stressi. Sellel teemal arutlesid hiljutises Raadio Ööülikoolis Paavo Piik, Endel Talvik ja Arvo Valmet: „Meil ei ole mitte haigus moodne, vaid kunst on muutunud eneseväljendusviisiks ja selle kaudu kannatus eneseväljendamise kanaliks. Erinevus teiste ajastutega on see, et meil on moes eneseparandamise ideoloogia. Meil on ideaal sellest, et tuleb olla inimene, kes peab saama paremaks. Inimene mõtlebki tänapäeval individualistlikult, kuidas ta saaks olla võimalikult funktsionaalne.”³⁰ Talvik aga vastandub sellele, aga öeldes, et: „Ei saa süüdistada ühiskonda, sest meie oleme ühiskond. Saame vaid alustada iseendast. Inimesed tahavadki jõuda psühholoogilise supermodelli tasemeni, lahti saamaks oma probleemidest, arvates, et elu muredeta on võimalik. Me oleme maailma sündinud võitlema oma ärevusega, oleme tulnud siia üksinda ja õpime toime tulema oma pingete ja ärevustega. Need oskused arenevad elu käigus välja.”³¹

Võime pingete ja ärevusega toime tulla ning jätkata püüdlemist tuleneb aga ainult sellest, kuidas ja millises ühiskonnas me kasvame. Meie oleme ühiskond, ent kaldun meetodi peatükis käsitletud arutluse tõe poole. Indiviidi rolli ja jõudu ühiskonnas muutusi esile kutsuda ei saa

30 Raadio Ööülikool. Endel Talvik, Arvo Valmet ja Paavo Piik 2015

31 Raadio Ööülikool. Endel Talvik, Arvo Valmet ja Paavo Piik 2015

loomulikult alahinnata, ent meie roosade unistuste ning elamise viisi kujundamisel on massil nimega “Miski” või “Teised” väga suur jõud. Selle hoomamatus ning meedia ajastul järjest kasvav võimalus “teiste” elude uurimiseks paneb meid tundma isoleeritutena või ilma reaalse suhtluseta analüüsima, mida keegi teine paremaks funktsionaalsuseks ometi teeb, samas ka teades, et leitu ei peegelda kuidagi reaalsust.

2. Kirest ja armastusest ja noorest tüdrukust. Üksinduse anatoomia.

“All over the world major museums have bowed to the influence of Disney and become theme parks in their own right. The past, whether Renaissance Italy or ancient Egypt, is reassimilated and homogenized into its most digestible form. Desperate for the new, but disappointed with anything but the familiar, we recolonise past and future. The same trend can be seen in personal relationships, in the way people are expected to package themselves, their emotions and sexuality in attractive and instantly appealing forms.” J.G. Ballard³²

“Noor tüdruk” tahab ilmselt, et ühiskond teda aktsepteeriks, et seejärel osavalt manööverdades oma isiklikku õnne leida. Aktsepteeritavaks saamiseks tuleks aga justkui tõepoolest oma individuaalsed mured arusaadavalt üldise sootsiumi meelsusega mugandada ning oma “mina” pakendada võimalikult lihtsalt representeeritavasse vormi.

Visuaalse projekti video algab lõigatud stseeniga Todd Solondzi filmist “Welcome to the dollhouse” (Teretulemast nukumajja)³³, milles peategelane 11 aastane Dawn kohtub koolimaja tualettruumis kiusliku koolikaaslasega nimega Lolita ning läbib taolises vanuses üpriski tavapärase koolikiusamise episoodi.³⁴ Minu jaoks oli film toona umbes samas eas nähtuna märgiline kogemus, millega ma sain samastuda ja tunda, et see summeeris kõik mu mured, varateismelise hoomamatu maailma traagika, kuidas ma püüan, loodan ja unistan ja ikkagi jäävad reaalsuses asjad ja teised kuidagi kaugele ja mujale. Hoolimata tõdemusest kuidas meie eesmärgid ning soovid on laias laastus samad, on hämmastav mil moel osad inividid sellest mudelist “välja kukuvad”, tõrjutud saavad või ise suures hirmus ja mures, kibestunud südamega peitu poevad. Iseenda pärast hakkab häbi, võrgutusteooriad (seda mitte ainult romantilises kontekstis) näivad enesekindluse puudumisel võimatud, suuremad soovunelmad kaovad

32 J.G.Ballard Notes to “*The Atrocity Exhibition*” (1970; written 1967 - 1969, annotated 1990).

33 Todd Solondz “Welcome to the Dollhouse” 1995

34 <https://www.youtube.com/watch?v=W1LutxwppXc>

kõverpeeglis.

Ehkki kogu käsitletav teema püüab laiamalt puudutada inimeseks olemist, tarbimisühiskonna järelelu, digitaalajastu dilemmasid, jõuan ma alati punkti, kus inimeste omavahelised suhted ja armastus selle kõige aluse ning peamisena toimivad. Inimesel on raske pikalt üksinda olla.

“Seduction: learn love marketing!

You dream about him, he doesn't notice.

Shag him with the laws of marketing. No

man can resist a well-conceived marketing

campaign. Especially if the product is you.”³⁵

“YOU CAN BE PRETTY, SURROUNDED BY FRIENDS, PESTERED WITH PICK-UP LINES, AND YET ALONE INSIDE.”³⁶

(Vestlus siinse (London) hispaanlasest töökaaslasega, kelle inglise keele oskus on minimaalne: “You off for weekend. That’s good. You pretty girl, going out.” Sellest ma peaksingi rõõmu tundma.)

Veel võib esile tõsta seda, kuidas sõnad “üksildus” ja “üksindus” teineteisest armsasti erinevad. Peaaegu nagu “solitude” ja “loneliness”, aga päris ei ole ka.

35 Tiqqun, “Preliminary materials for a theory of the young-girl”, Semiotext(e) 2007. lk.84

36 Tiqqun, “Preliminary materials for a theory of the young-girl”, Semiotext(e) 2007. lk.85

2.1 Võrgutamiskunst.

*Seduction – feminine, sex-masculine.*³⁷

Jean Baudrillard arutledes Kirkegaardi võrgutaja päevaraamatu ja võrgutamise kui sellise üle: *“The girl is an enigma, and in order to seduce her, one must become an enigma for her. /--/ If the secret were disclosed, sexuality would stand revealed. The story true meaning – if it had one, would be about sex – but in fact it doesn't have one. In that place where meaning should be, where sex should occur, where words point to it, and where others think it to be – there is nothing. Seduction unsignified moves beneath words, circulation, moving from sign to sign”*

*“Everything is seduction and nothing but seduction. They wanted us to believe that everything was production. The theme song of world transformation: the play of productive forces is what regulates the course of things. Seduction is merely an immoral, frivolous, superficial, and superfluous process, limited to the realm of signs and appearances, devoted to pleasure and the usufruct of useless bodies. But what if everything, contrary to appearances – in fact, in accord with a secret rule of appearances – operates by seduction?”*³⁸

the moment of seduction

the suspension of seduction

the risk of seduction

the accident of seduction

the delirium of seduction

*the pause of seduction*³⁹

Pigem küll, produktsioon ja viis kuidas maailm ning inimkond aja jooksul muutunud on, on

37 Jean Baudrillard “Seduction”, New World Perspectives, 1990. Macmillan Education LTD. lk.7

38 Jean Baudrillard “Seduction”, New World Perspectives, 1990. Macmillan Education LTD. lk.80

39 Jean Baudrillard “Seduction”, New World Perspectives, 1990. Macmillan Education LTD. lk.84

justkui võrgutamine või võrgutav mänguplats. Asjade võrgutav sisuta väline lumm. Küll aga on Baudrillard pisult liiga radikaalne seksuaalsuse ja võrgutamise kui võime või omaduse soo järgi diferentseerimises, eriti praeguses kontekstis kus taoline soo järgi eristamine on saamas kadunud ja ebavajalikuks nähtuseks.

2.2 Perekond ja kindlus.

Mis on kodu, kus on kodu?

Kas on midagi hirmsamat kui kodu – kas on midagi meeldivamat kui kodu?*. Kodu seostub nii turvalisuse – kus inimene saab olla kõige rohkem oma – kui ka hirmsa ja koletu pingutusega, kuidas esiti peab kodu saamise nimel vaeva nägema ja siis muudkui koristama, raha teenima ja asju ostma ja ikka tundub, et kõik ei ole hästi. Alati saab paremini. Olmelisele pingutusele võib lisanduda raske partnerlus-pingutus, mis pole enam kuidagi seotud leibkondlike majandusnäitajatega, vaid emotsionaalse tühjuse ja üksteisele võõraks jäämisega.

“Eesti mees tahab armastust”

Postimees

11. veebruar 2015: 00.16

“Vähemalt üks stereotüüp tuleb lähiajal ümber lükata: isegi kui eesti mehed seda välja ei näita, igatsevad nad enim armastust, lapsi ja oma kodu. Viimaste aastakümnete materiaalsed väärtused on troonilt tõugatud, paljastab täna avalikustatav meesteuuring.

Keskmiselt 181 sentimeetri pikkune, pärast 35. eluaastat tõenäoliselt ülekaalus või koguni rasvunud. Tervisest ei hooli, aga haigused teda enda jutu järgi ei piina. Teenib üsna head palka, ent raha asemel väärtustab üle kõige armastust, perekonda ja oma kodu.”⁴⁰

40 <http://pluss.postimees.ee/3087305/eesti-mees-tahab-armastust>

Kus sellised mehed siis on, küsiks küllap üsna õelalt ajaleht Postimehe Naine⁴¹ veerg. Ehkki järgmine artikkel kõlab vanamoodsalt, refereerides pigem traditsioonilist perekonnamudelit igatsevat kontingenti, mis sellisel kujul küll enam paljuskki ei toimi, kumab ikkagi läbi ka olulist. *“Materiaalsed väärtused on troonilt tõugatud”*, küll aga näib, et raha asemel armastuse ja kodu väärtustamisest saavad enamasti rääkida ikkagi need, kes argiselt sellise unistuse nimel kõiki elu mahlasid välja imevat füüsilist ja vaimset pingutust ette võtma ei pea. Kõigil säärastel küsimustel ja vastandustel on omane polaarsus ning tundub peaaegu võimatu formuleerida mingitki õiget tõdemust. Mulle tundub, et ma tahan armastust, kodu, raha aga vabadust ka, ja ehk siis jälle otsast alustada kui olemasolev mudel ära tüüdanud on. Inimesed taluvad igavust üha vähem ja vähem. Igavus tekib hirmus kergesti, on progressiivne ja hävitav ühe korraga.

“Vanasti võisid inimesed abiellu astuda justkui unes” kirjutab suurepäraselt kõlava raamatu pealkirjaga *“Screw the Fairytale – a modern girl’s guide to sex and love”*, milles autor Helen Croydon uurib uusi suhtemudeleid. *“Ajalooliselt tunti kohustust moodustada paarissuhe; sotsiaalselt kui majanduslikult, partneri omamine tagas turvalisuse. Nüüd oleme me märksa jõukamad ja individualistlikumad. Naised on iseseisvamad. Internet teeb sarnaste huvigruppidega tutvumise lihtsamaks. Mida kiiremini muutuv ja arenev ühiskond on, seda vähem oluline on suhe meie ellujäämise kontekstis. /--/ meil on vabadus valida, mis sobib meile kõige paremini.”*⁴² Siin seisab jällegi individualismi taak, kuidas selle suure vabadusega midagi peale hakata ja millised eesmärgid olulistena välja seadida ning kuidas oma üksildases võitluses teiste inimestega lähedaselt suhestuda? Ning kui vabadus on ikkagi näiline ja parimaks vastuseks paljudele dilemmaadele on *“eimiski-nothing”*.

41 <http://naine24.postimees.ee/>

42 <http://www.standard.co.uk/lifestyle/esmagazine/sex-love-commitment-the-changing-face-of-modern-relationships-9190411.html>

2.3 Saavutamisest ja igavusest.

Kui palju on meedias ilmunud artikleid, mis kuulutavad meile kõigile, kes me justkui ei ole oma unistustele kuidagi lähemale jõuda õnnestunud, rähkleme vaesuses, või ei oska tunda rõõmu joogaklassist ega lapse edust koolis, puhkusereisist ega isegi lähedastest, et kohale jõudmine ei olegi õnn. *Ain't no mountain high enough*⁴³ Valutame pead küsimusega “Mis on elus olemise tunne”⁴⁴

*“I only want to see you underneath the purple rain”*⁴⁵ Siis on elus olemise tunne, spliini ja eimiski lõpuks peaks olema romantiseeritud nostalgia. Nii klišeelikult kui see ka ei kõla, kas otsimine, unistamine ning lootus paremale homsele on nii inimesele omane edasiviiv jõud.

43 Lisas pilt nr. 4*Viitega nii Marvin Gaye samanimelisele loole aastast 1967 kui ka kujundile “Mägesid vallutama” st midagi saavutama.

44 Jim Ashilevi “Ma olen elus olemise tunne” Verb, 2011

45 Prince “Purple rain”, album “Revolution” 25.Juuni 1984. Lisa pilt nr. 5-6

3. Virtuaal(ideaal)maailmad.

Möödunud aasta septembris sai lugeda artiklit⁴⁶ kuidas üks Amsterdamis elav tudeng Zilla van den Born veenis pea kõiki oma lähedasi ning sõpru, et veetis 5 nädalase puhkuse Lõuna Aasias kasutades osavalt ei midagi muud kui fototöötlusprogrammi Photoshop ja sotsiaalmeediat. Seda kõike ülikooli projekti jaoks, mis tõestas, kuidas see kuidas me enda elu virtuaalmaailma avarustes kajastame, ei pea või ei kohtu reaalsusega. Ehkki võiks vaielda kui realistlikud tema töödeldud puhkusefotod olid, kerkib ka küsimus kui palju me põgusalt Facebookis või Instagramis “meeldib” klikates üldse sisusse süveneme (vastavalt näiteks kaks võimalikku reaktsiooni “*Kui tore mu sõbranna on puhkusel!*” “*Jälle see tüdruk reisib?! “*”).

Briti näitlejatar Keira Knightley kuulutas ajalehes The Telegraph, et: “Vihkab interneti. Ma leian, et on dehumaniseeriv konstantselt emaili ja sotsiaalmeedia lehti kontrollida.”⁴⁷ Hiljuti märkasin head sõpra postitamas sarkastilist Twitteri staatuseuuendust: “*Was 'faith in humanity' a thing before the net? I feel like life's now a game of losing and regaining it depending on the articles you read.*”⁴⁸ Oleks raske meedia ja interneti dehumaniseerivate mõjude kokkuvõtteks midagi tabavamalt öelda.

Või siis, et Jaapanis leiutati virtuaalse “suudluse masin”, mis lubab läbi interneti oma armastatuga suheldes kogeda “päris suudluse tunnet”⁴⁹, seda küll aastast 2011, hilisemalt on algne võrdlemisi ebaatraktiivne plastmassist kõrre laadne objekt edasiarendusi näinud. Nagu näiteks hingamise ja niiskuse imitatsioon. Kas see on dehumaniseeriv ja võõrandab meid inimeseks olemise baasvajadustest? Ja õigupoolest on sellest kõigest ju juba nii palju räägitud.

46 http://www.dailymail.co.uk/travel/travel_news/article-2749306/What-scam-Student-boasts-friends-trekking-Asia-visiting-stunning-beaches-tasting-local-cuisine-meeting-Buddhist-monks-using-FAKE-photos-taken-home-town.html

47 <http://www.telegraph.co.uk/news/celebritynews/5148376/Keira-Knightley-hates-Twitter-and-Facebook.html>

48 @JamesWHedges on Twitter

49 <http://edition.cnn.com/2011/TECH/innovation/05/05/computer.kiss.device/>

3.1 Sotsiaalmeedia

Tuleb tõdeda, et minu elu argine meelelahutus ja ajaveetmise vorm on liiga paljuski lihtlabane sotsiaalmeedia stalkimine, teiste inimeste elu kadestamine ja kritiseerimine. Iga lisatud uue “sõbra” profiilis uurin ma läbi kõik võimalikud meeldimise sektsioonid ning fotod, eriti tühjade ja igavate päevade puhul ka kogu niinimetatud “ajajoone” (*timeline*). Lisaks sellele pean häbiganentima ka rohke kollase ajakirjanduse uurimist, sest mõneti tundub, et see on üpris põnev “vale” vorm maailma ning ühiskonna protsesside jälgimiseks lisaks tõsisele (aja)kirjandusele. Jõudnuna nüüd viimases peatükis internetimaailma juurde, peaks välja kooruma suur osa visuaalse projekti algallikatest. Ma tunnen, et ma olen tühi, aga mitte vähem inimene kui sotsiaalne ja mõtlev olend.

Miks ma nii palju sotsiaalmeediat jälgin kui sealsed peegeldused mind vahel rohkem häirivad kui rõõmustavad? Ning et ma selle läbi endiset küsin, kuidas Teised oma elu elavad? See kuidas me muutunud väärtustega(?) digitaalajastu põlvkond igapäevaselt virtuaalset autobiograafiat koostame on selle tõelisusest olenemata põnev. Lisaks igavatele laste ja kasside piltidele on see rohke informatsiooni allikas ning hoolimata vaidlustest teemal kas internetiajastu on meid üksildasemaks teinud, leian, et ei ole – virtuaalias on midagi romantilist ja sama südant soojendavat kui nostalgilises minevikus. Säärasest absoluutselt vahetuna näivast meediumist nagu Twitter on saanud inimesele vaat, et sama vorm kui telefon – meenutades küll mõneti šokeerivat kurioosumit, kuidas autoõnnetusse sattunud naine säutsus oma abikaasa surmast.⁵⁰ Me küsime inimeseks olemise, kuidas me mida adume ja ootame, ümber uusi ja muutunud küsimusi.

3.2 Elu

Enamuses räägib mu projekt eelkõige armastusest ja unistustest ning mida see kõik väärt on.

⁵⁰ <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2522170/Family-defend-wife-live-tweeted-husbands-crash-death.html>

Kogutud võõrad visuaalide katked, mis summana abstraktselt seda nii siiralt kui mõõdukalt nukra sarkasmi läbi edastavad. Tüdruk mu paralleelklassist, kes hiljuti abiellus korvpalluriga USA-st (Lisa pilt nr.7), udused unistused, asjad ja raha, esimene lumi, jõulud, lapsed, purpurvihm ja mägede vallutamine.

Alternatiivina võiksin jõuda negatiivse järelduseni ja püüda lõplikult tõestada minu kaasaegse põlvkonna tühjust, selle asemel näib, aga et säärases tühjuses ja absurdis on hoopis palju kergust ja ruumi. Üks ideaal või elamise viis ei pea olema teisest halvem ja kunagi varem pole hoolimata massikultuuri igiannusest võidukäigust olnud ka niisugust paljusust. Asjad ja inimesed on üksteisele mõneti palju lähemal.

Kokkuvõte.

Alustanuna kogu tööd pikalt kestnud protsessist “Teiste” elude nuhkimisest, allikate kogumisest ning uurimusest inimeste toimimisest, jõudsin kriitilise vaatepunkti asemel välja ikkagi millegi nii haavatavani nagu seda on unistused ja lootused. Eelnenud töös püüdsin analüüsida selle jaoks olulist taustsüsteemi nagu selleks võimalikke kirjeldusi pakkuvad ühiskonnateooriad (tuginedes valitud autoritele, kelle teostega olen palju kokku puutunud).

Ehkki kogu projektile eelnevaga on tegemist sügavalt isikliku protsessiga, mis on peaaegu et minu igapäevane elamise viis – virtuaalmaailma ja päris elu segu, leian, et valitud teoreetiline baas toetab minu otsinguid ja korratut emotsionaalset segadust.

Suuresti alguspunktiks olnud Tiqquni teos “Preliminary materials for a Theory of the Young -Girl” võtab meie praeguse põlvkonna suhtes iroonilise ja kriitilise vaatepunkti, millega ma suures osas ka nõustun, ent vaatamata sellele jõudsin oma töös siiski välja millegi helgemani. Aja praegune situatsioon, inimeseks olemine ja küsimus humaansusest on muutunud – või jätkuvas muutumises, milles ei saa aga näpuga osutada ei millelegi, mis oleks konkreetselt negatiivne ega ka suurepärase progress (või siis ikkagi saab?). Küsimused kerkivad, millele on raske vastuseid leida.

Unistuste ja lootuste maailmas mu enese ja teiste omade segamine lõi minu jaoks visuaalses projektis ühtse loo, mis nagu sissejuhatuses mainitud, seguneb maagilise realismi meetodi laadis orgaaniliselt. Purpurvihm on osa minu õnnetust armastusloost, pilt jõuludest kellegi võõra perekonna ühest õnnelikust hetkest aastas ja mis jääb selle vahele on ikkagi üks ja seesama lugu.

Tervikuna jõudsin millelegi lähemale küll, teadmisele tõe kui mõiste absurdile ning äratundmisele, kuhu või kuidas loominguliselt edasi minna.

Summary.

The idea for my present masters thesis began from the reflections of my own everyday life, which have been the main theme for my work for a while during my MA studies. Largely based on social media, collecting images of strangers, relationships, hopes and dreams seeking for some kind of truth behind it all – and why am I feeling like I am most of the time – led me to trying to analyse the mentality of current generation and society in general. What is that we want, what makes us happy these days? And why does it seem even more difficult to achieve.

The aim of the text is to be more of a comment for the very personal visual project and can be seen as separate work or a pretext. To analyse the bigger picture behind the idea I found it necessary to include different social and cultural theories and authors such as Edward L. Bernays, Jean Baudrillard, Tiqqun and George Hartley, whose ideas have interested me during the past few years.

“Men (people) are rarely aware of the real reasons which motivate their actions.”

— Edward L. Bernays, *Propaganda*

So thus as our actions and motivation seems rather impulsive or subconscious, it is hard to point out what we are wishing or looking for in order to feel security, love and being a fully functional member of society. We are guided (or misled?) by the vast amount of information through digital world and the changing question of humanity, but at the same time carrying the old values and traditions.

For love or money? If we ourselves are functioning as vain commodities and everything has become a reflecting screen, what else? And has the theory of *nothing* and *absurd* gained the power for good. I find that never before have we had such a variety of possible scenarios and choices, although it seems difficult to filter out the relevant, and yet at the same time our basic

needs for having dreams, to feel loved and to belong somewhere, has not changed. We are constantly searching, but using different channels to it, ultimate answers never to be found.

Kasutatud allikad.

1. <http://www.bertabridal.com/>
<https://www.youtube.com/watch?v=ElBMLQggB9g>
2. Helen Croydon “Screw the Fairytale – a modern girl’s guide to sex and love” John Blake Publishing Ltd, 2014. 288 lk.
3. Jean Baudrillard “Seduction” New World Perspectives, 1990. Macmillan Education LTD, London 1990. 181 lk.
4. Jean Baudrillard “Simulations” Semiotext(e), United States of America 1983. 159 lk.
5. Jean Baudrillard, Stanford Encyclopedia of Philosophy. *First published Fri Apr 22, 2005; substantive revision Wed Mar 7, 2007*
6. Tiqqun “Preliminary Materials for a Theory of the Young-Girl” Semiotext(e) Los Angeles 2007 141 lk.
7. Karl Jaspers “Aja Vaimne situatsioon” Avatud Eesti Raamat, Ilmamaa 1998. 232 lk.
8. George Hartley “The Abyss of representation. Marxism and postmodern sublime” Univeristy Press, Durham and London, 2003. 338 lk.
9. Todd Solondz “Welcome to the Dollhouse” 1995
10. Adam Curtis “The Century of the Self” 2005
11. Edward L. Bernays. http://en.wikipedia.org/wiki/Edward_Bernays
12. Rebecca Newman “Sex? Love? Commitment? The changing face of modern relationships.” Evening Standard. 14. March 2014.
13. “Eesti mees tahab armastust” Postimees. 11. Veebruar 2015
14. Raadio Ööülikool. Endel Talvik, Arvo Valmet ja Paavo Piik 2015
15. Anucyia Victor “What a scam! Student boasts to friends about trekking through Asia,

visiting stunning beaches, tasting local cuisine and meeting Buddhist monks - using FAKE photos taken in her home town” Daily Mail. 9. September 2014.

16. The celebrity news “Keira Knightley “hates” Twitter and Facebook” The Telegraph. 13. April 2009.

17. Doug Gross “Japanese lab invents internet kissing machine” CNN. 05. May 2011.

18. Greg French “How fashion is undergoing a subcultural revival” I-d magazine via Vice 27. January 2015.

19. Jim Ashilevi “Ma olen elus olemise tunne” Verb, Tallinn 2011. 188 lk

20. Prince “Purple rain”, album “Revolution” 25. Juuni 1984.

21. Cutest Scottish Fold ever: <https://www.youtube.com/watch?v=oNS6SUe-kGc>

22. <https://www.youtube.com/watch?v=W1LutxwppXc> Kasutatud klipp filmist “Welcome to the dollhouse”

23. Berta Bridal 2014 Campaign: <https://www.youtube.com/watch?v=itjv9aV6lv4>

24. Marvin Gaye and Tammi Terrel “Ain’t no mountain high enough” April 20. 1967

25. <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2522170/Family-defend-wife-live-tweeted-husbands-crash-death.html>

Dokumentatsioon

Lisa 1: "Cartier Bracelet" õli lõuend 17x23 cm

Lisa 2: "Walk-in wardrobe" õli lõuend 17x23 cm

Lisa 3: "Jaguar Car" õli lõuend, print-kollaaž 17x23 cm

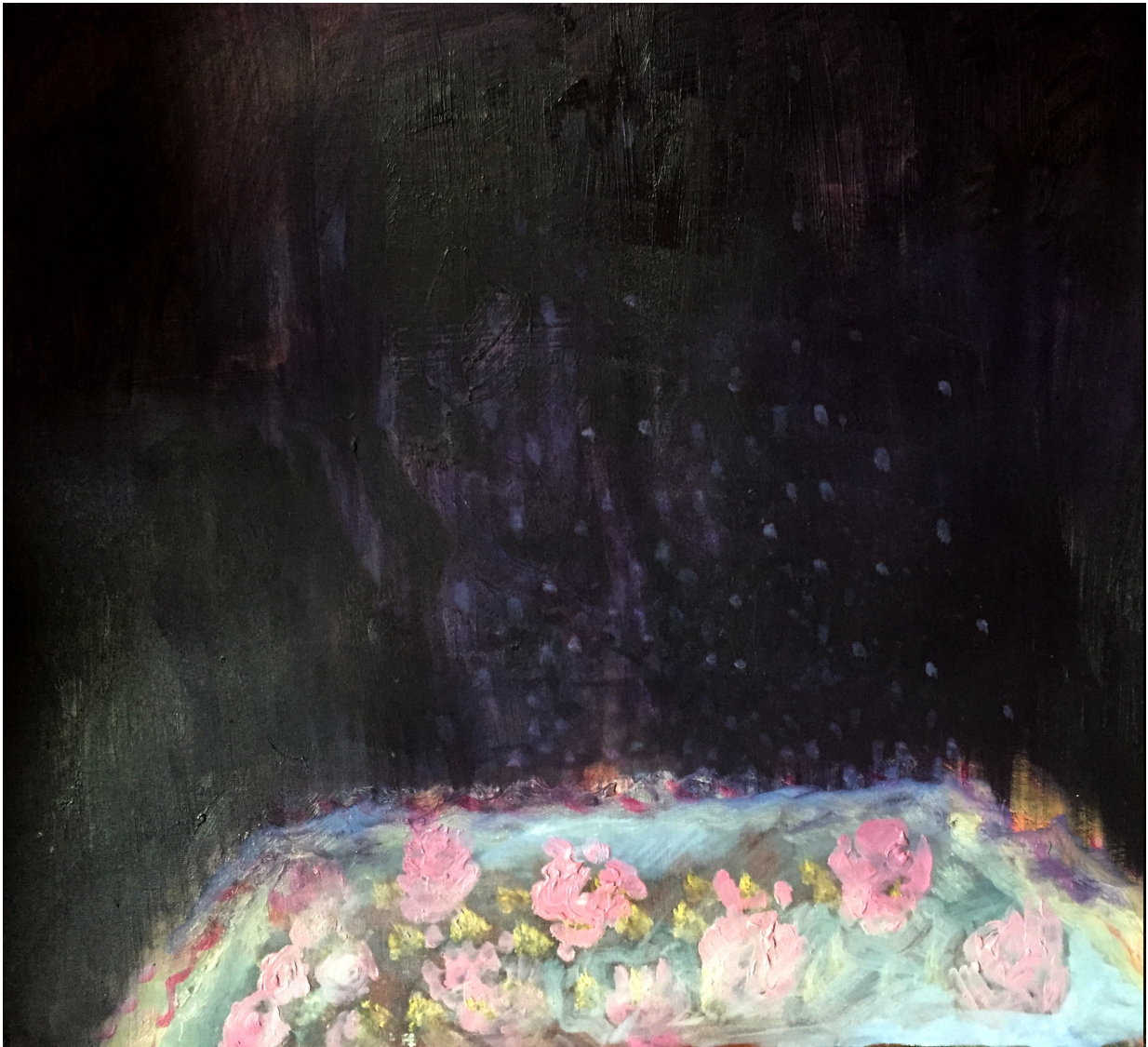

Lisa 4: "Ain't no mountain high enough" õli lõuend, grafiit 88x71 cm

Lisa 5: "Purple rain. I love you" õli lõuend, akrüül, grafiit 88x74 cm

Lisa 6: "Purple rain. I love you II" õli lõuend 60x56 cm

Lisa 7: "Dreams are for real" õli lõuend, akrüül, marker 73x67 cm

Lisa 8: "First snow" õli lõuend 20x27 cm

Lisa 9: "Living the dream" õli lõuend, grafiit 59x49 cm

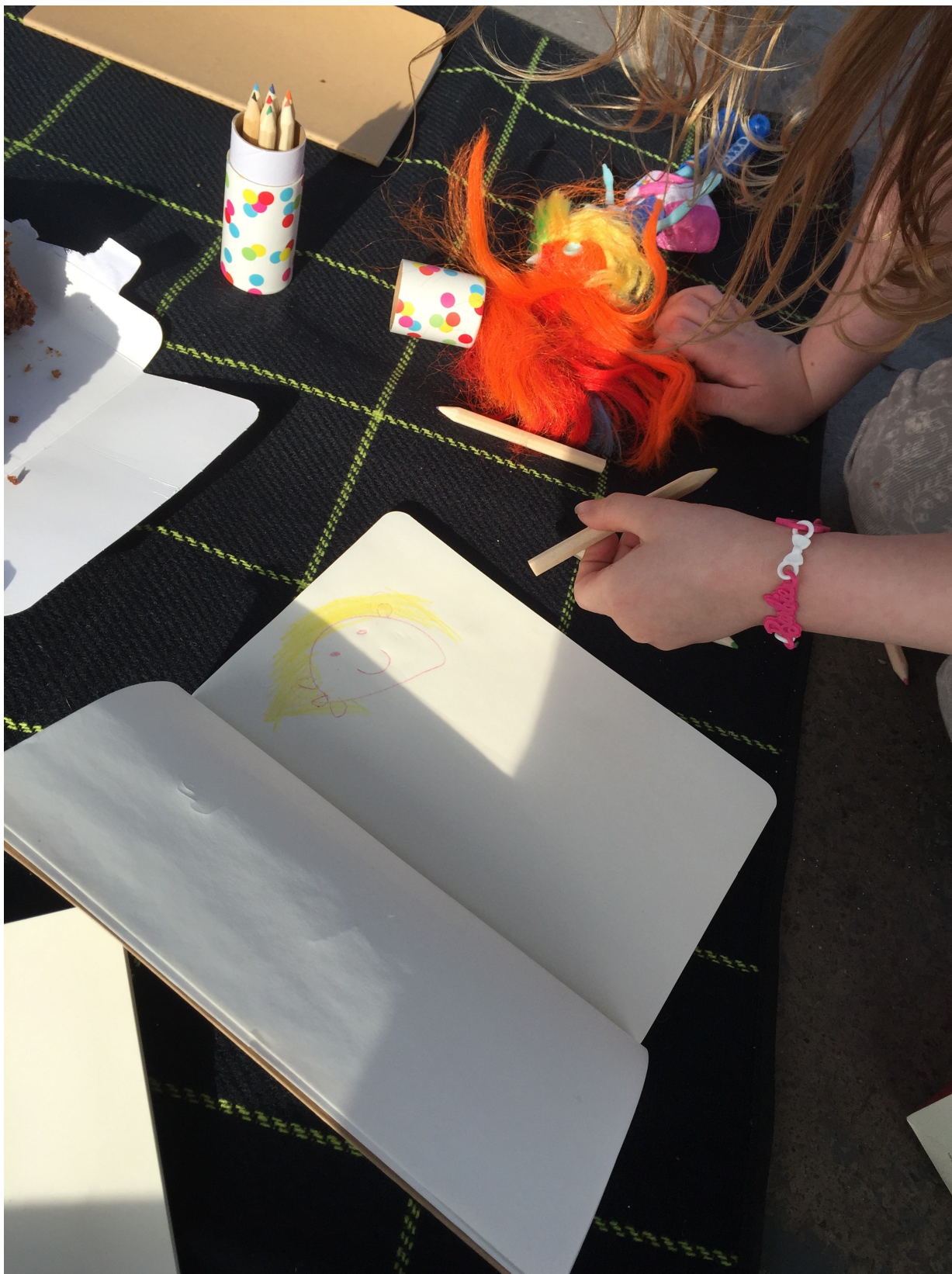
Lisa 10: Untitled, õli lõuend 77x64 cm

Lisa 11: "Mother's day" õli lõuend 72x64 cm

Lisa 12: Video still

Eesti Kunstiakadeemia vabade kunstide teaduskonna
MA lõputööde kaitsmise komisjonile
Lõputöö juhendaja kaaskiri

Nõustudes nn. juhendaja rolliga eeldasin, et juhendatav teeb oma töö võimalikult iseseisvalt püüdes nii ausalt kui võimalik väljendada oma hetke tõekspidamisi, millest lähtuvalt on ta valinud nii oma lõputöö teema kui sellest rääkimise vormi. Seda nii kirjalikus osas (akadeemiline uurimus, subjektiivne pihtimus-eneseanalüüs, vabavormiline värsspoeem vms.) kui kunstilistes tehnikates. Eeldan nii antud juhul kui üldisemalt, et igasuguste, kaasa arvatud lõputööde õnnestumise üheks põhieelduseks on ausus ehk hoidumine enese näitamisest paremana (või halvemana) ehk kellegi teisena, kes (veel) ei olda. Ennast lootsin kasulikuks teha esmase professionaalse publikuna, kelle peal lõpetaja omi mõtteid ja töid proovida saab. Soovisin kindlasti hoiduda niipalju kui võimalik otsesest näpuga näitamisest ja õpetamisest ehk teise kunstniku töösse vahetust sekkumisest.

Arvan, et umbes nii see koostöö tegelikkuses ka kujunes. Kohtusime mõned korrad vestlusteks ja lõpus ka reaalse töö vaatamiseks pluss meilivahetus, kus samuti sai vähemas mahus mõtteid vahetatud, ning etteruttavalt tööde fotosid vaadatud. Tuletan meelde, et Angela Maasalu tegutses põhiliselt Londonis, ning mina Tallinnas, mis tingis ka meie kohtumiste rütmi. Samas ei jäänud minu arvates midagi tegemata ega ütlemata, sest tihedam lävimine oleks vähemalt minu arvates hakanud juba mõlema fookust hägustama – mina oleksin asjas liiga sees olnud, ning Angela oleks ehk liiga palju pidanud tegelema minu seisukohtade kohalolu tõrjumisega.

Pean oluliseks ka märkida, et kui vestluses mõtteid vahetades tundsin Angelat väga hästi mõistvat ja adusin paljuskki meie sarnasust, siis kunstnikuna on ta oma hoiakute väljendamiseks valinud laadi, mis üsna diametraalselt erineb minu praktikatest. Seetõttu tundus mulle eriti õige eelkirjeldatud hoiak mitte sekkuda maalidesse, sest tõenäoliselt oleksid mu otsesed nõuanded olnud üsna kohatud ja kohmakad. Samas ma nautisin sellist lahknemist, kuna inimesed ongi pigem erinevad ja hoopis sarnasus kipub olema illusioon. Seega sain mina huvitava kogemuse teistsuguse inimese mõtetest ja kunstipraktikast, ning loodetavasti suutsin ise vastata umbes samaga, ehk siis pakkuda ausat vahetust.

Kahjuks mõjub lõputöö juba oma nimetuselt ja talle omistatavalt tähtsuselt liiga absoluutse ja lõplikuna, sest alati või vähemalt parematel juhtudel, on ju tegu hoopis (juhusliku) lõiguga kunstnikutee algusest. Näen ka antud tööd ühe vältimatu sammuna kunstniku arengus, mille vormistamine võimaldab tal astuda järgmise olulise sammu. Sellise vaheastmena on see töö minu jaoks usutav, ning küsimused, mida ta mulle õhku jätab, saavad kindlasti vähemalt osaliselt vastuse järgmiste näitustega. Mulle jäi mulje, et see kuidas Angela selle töö on vorminud vastab üsna adekvaatselt tema hetkeseisule, ning see on kindlasti suur pluss. Mulle jäi Angela Maasalust mulje kui inimesest kes julgeb n.ö. peeglisse vaadata ja sealt nähtut tunnistada ja analüüsida ehk siis mõistab kui keerulises aga samas paljulubavas seisus ta on. Antud töö on tema jaoks valmis ning sobib seetõttu kaitsmiseks.

Lugupidamisega
Kaido Ole 13.05.2015

Curriculum Vitae

ANGELA MAASALU

13.02.1990

Veeb: angelamaasalu.wix.com/angela

Haridus

09.2013-03-2014 Central Saint Martins College of Art and Design (erasmus)

2012-2015 MA Eesti Kunstiakadeemia, Vabad kunstid, maal

2009-2012 BA Tartu Ülikool, Filosoofiateaduskond, maaliosakond

2013 Sig Waller workshop

2013 Stephen Carter workshop

Personaalnäitused:

2013 "Mikk Madissoni ülestunnistused/ Confessions of Mikk Madisson" Draakoni galerii
keldrisaalis, Tallinn

Grupinäitused:

2014 "Living autobiographically" Central Saint Martins College of Art and Design, Stage 2 ,
Granary Square Kings Cross, London, United Kingdom

2013 Estonian Artists' Association Spring exhibition, Tallinna Kunstihoone/ Tallinn Art House,
Estonia

2013 „Muuttuum“, Draakoni galerii (keldrisaal), Tallinn

2013 Eesti Kunstnike Liidu Kevadnäitus, Tallinna Kunstihoone

2013 "Muuttuum", Pärnu Linnagalerii

2013 Global Container, Kultuuritehas Polymer, Tallinn

2012 Tartu Maaliosakonna lõputööde näitus, Tartu Kunstimuuseum

2012 Eesti Kunstnike Liit „Eesti maalikunstnike uudislooming“, Pärnu Uue Kunsti muuseum

2011 "Warning! Fragile! People in boxes", Y Galerii, Tartu

2011 Eesti Akvarellistide Ühendus, „Urbanistlikud fantaasiad“ Tartu Kunstimaja

2011 Eesti Kunstnike Liit "Portree", Jõhvi Kontserdimaja